

En egentlig inventering av knölsvanens förekomst i kommunen har inte företagits förrän innevarande år. Inventeringen har gällt antalet häckande par. För att i någon mån belysa det resultat som erhöles, visade det sig att knölsvanens historik i kommunen var väldigt värdefull. De uppgifter som gått att erhålla beträffande detta har därför upptagits. Med anledning därav är också en behandling av varje sjö för sig den bästa presentationen av knölsvanens förekomst.

VÄSTERSJÖN Den första häckningen av knölsvan i kommunen ägde rum i denna sjö de första åren på 1930-talet. Sedan dess har svanarna sannolikt häckat varje år med ett par i sjön. De första häckningarna i sjön misslyckades därför att människor i socken vallfärdade till sjön för att studera de celebra gästerna (BA). De fem sista årens häckningsresultat är nämnvärt. 1969 fick svanarna fram en ungar. 1970 misslyckades häckningen. 1971 lyckades häckningen och fyra ungar blev flygga. 1972 lyckades häckningen åter och sex ungar kläcktes fram, antalet flygga är obekant (BK). 1973 lyckades häckningen igen, sex ungar kläcktes och fyra av dem nådde flygg ålder (SL). Nämnvärt är också att 1972 var två av ungarna i kullen helt vita, innevarande år var tre ungar vita, två av dem nådde flygg ålder.

ÖSTERSJÖN 1923 är den tidigast föreliggande rapporten av iakttagen knölsvan i kommunen, då lär en fågel i denna sjö över sommaren. Flera år under 50-talet gjorde ett par knölsvanar häckningsförsök i sjön, de lyckades dock aldrig få fram ungar (BA). 1973 fanns inte knölsvan i sjön.

SÜDRA LISJÖN I slutet av 50-talet häckade två par knölsvan i sjön (SL). 1973 häckade ett par i sjön, de första dagarna i juni hade de tre ungar i följe, två av dessa blev flygga. (SL).

NORRA LISJÖN En gammal knölsvanslokal. Senast 1962 häckade två par i sjön (SL). Dessförinnan hade två par häckat vissa år (EW). 1973 häckade ett par i sjön, de kläckte fram sex ungar, en av dessa nådde flygg ålder (SL).

DJUPEN Alla åren på 50-talet häckade ett par i sjön, om kullstorlekar mm finns icke några uppgifter (AP). Sannolikt har svanarna häckat varje år sedan dess i sjön. 1962 föreligger dock senaste uppgiften på att svanarna lyckats kläcka fram ungar, nämligen tre stycken (SL). 1973 byggde svanarna bo och ruvade, några ungar kläcktes aldrig (SL).

VÄLSJÖARNA Från 1955 (AP) till 1962 (SL) häckade knölsvan i denna sjö, några uppgifter om kläckta ungar finns inte. 1973 fanns ett par i sjön ett litet tag, något häckningsförsök har inte konstaterats (SL).

Glåpen På 50-talet häckade möjligen som mest två par i denna sjö (BA). 1973 fanns inte några svanar i sjön, vilket är häckningen upphörde är obekant.

GNIEV Vissa år på 50-talet och 60-talet gjorde knölsvanar häckningsförsök i sjön. Alltid har emellertid äggen försvunnit (AP). 1973 sågs ånyo ett par "dra" bo i sjön, så långt som till värpning kom de dock aldrig (SL). Häckning har aldrig lyckats vid sjön.

MASSJÖN 1973 fanns ett par i sjön, häckningsförsök kunde dock aldrig konstateras, och har ej heller något tidigare år konstaterats (SL).

KÄDDE SJÖARNA 1949 konstaterades den första häckningen av knölsvan i dessa sjöar (ES). Sedan dess har knölsvan häckat i sjön fram till 1969 då ett par födde upp två ungar (ES). Antalet häckande par har varierat genom åren. 1960 häckade två par i Lilla Kädden (ES), och minst två par i Stora Kädden (SL). 1965 häckade tre par i Stora Kädden (OB). 1967 lyckades ett par i Lilla Kädden att kläcka fram åtta ungar och alla nådde de flygg ålder (AP). 1973 häckade icke knölsvan i sjöarna.

ULVÅLEN Också en gammal känd knölsvanslokal, som innevarande år hyste blott en ensam gammal fågel. Senast 1972 häckade svanarna i sjön (LE).

VIRSBOSJÖN Är också en gammal knölsvanslokal som 1973 stod utan häckande svanar. Senast 1972 häckade ett par vid Käs. Som mest har två par häckat i sjön, i slutet av 50-talet och de första åren på 60-talet (IL).

MUGLO 1960 häckade ett par knölsvan vid denna utvidgning av Kolbäcksdån. Någon ny häckning 1973 är icke känd (IL).

ÅMÅRSEN Vid den lilla del av Åmånningen som tillhör kommunen har ett par

knölsvanar häckat sedan många år tillbaka fram till år 1972. Innevarande år stod botuvan tom (IL).

R E S U L T A T

Under 1973 gjordes tre lyckade och en misslyckad häckning av knölsvan i kommunen. Därvid kläcktes minst femton ungar fram, sju av dessa nådde flygg ålder.

Med det lilla material om knölsvanens tidigare förekomst i kommunen som bakgrund torde man nu kunna säga, att knölsvanbeståndet i kommunen aldrig varit så dåligt sedan svanarna har etablerat sig som det är idag.

1960 kan man beräkna att det häckade ca 15 par i kommunen, på 13 år har en nära nog 75 % nedgång av knölsvanbeståndet inträffat. 1973 inträffade det näkabra att knölsvan icke häckade i Ramnäs och Virsbo socknar för första gången sedan den kommit till dessa trakter. Åsikten som härskade i slutet på 50-talet, då fågelintresset blomade upp i detta område, nämligen att knölsvanen var en lite för allmoglig fågel, inte tillräckligt spännande fågel för att antecknas till sjöarnas fauna håller ej längre.

Aven den stora dödligheten bland ungarna är oroväckande. Något resultat från området beträffande tidigare års häckningar föreligger inte. Innevarande år nådde mindre än 50 % av de kläckta ungarna flygg ålder.

S L

V Ä D E R L E K E N 1 9 7 3

JANUARI Mycket mild januari med övervägande mulet väder i senare delen av månaden. Snöfritt de första veckorna sedan 1 dm snö som mestadels smälter bort en vecka senare.

FEBRUARI Värlande mulet och klart. En mycket mild februari med en kyligare sista vecka. Den 5 snöfritt. I mitten på månaden 3 - 4 dm snö som ligger kvar hela månaden.

MARS En mild och fin mars med 20 dagar sol och lite nederbörd. Den 17 snöfritt på Ångarna.

APRIL April med lite sol och mest molnigt väder. Omkring 0° på morgnarna.

MAJ Mycket kylig inledning, sista veckan varmt och vackert väder. 20 dagar solken, regn i fem av ångar.

JUNI Varmt och torrt väder med några regnskurar sista veckan.

JULI Första veckan mycket varmt väder +30°, sedan regnigt i tre veckor med åska och skyfall ca 150 mm regn, stora överväningar.

AUGUSTI 3 veckan vackert och varmt väder, för övrigt mest halvklart och svalt med något regn i början på månaden.

SEPTEMBER Periodens början mest klart, den senare delen mest mulet och regnigt. Kyligt.

OCTOBER Kyligt med mestadels klart väder, lite nederbörd, första snön 10 oktober.

NOVEMBER Mest klart och mycket kall väderlek med 2 dm snö från den 16.

DECEMBER Fram till julen rätt kyligt och snöfall i flera omgångar. I skogen 4 dm snö. Den 27 blidväder och västanvindar, sedan snöfritt på Ångarna.

H E

N Y K O N L I N G E N

För ett antal år sedan, på senvåren just i skarven mellan vår och sommar, uppenbarade sig en ny liten späd sångare i våra marker. Den var som sig bör lite tillbakadragen till en början. Men den sjöng vackert, om ej livligt så på ett sätt så man stannade till och lyssnade, njöt av den. Ondet sång kanske var lite överdrivet, de flöjtande mjuka tonerna påminde mera om en lågmäld försiktigt ställd fråga, eller kanske rent av som ett glatt utrop, hurra! jag har funnit mig ett nytt hem. Föga likt de trakter jag kommer ifrån, men kanske ändock...

Den lilla fågeln pladdrar på på sitt lugna stadgade sätt, störd av ingen,